

V I Lenin

Händelserna på Balkan och i Persien

Den senaste tiden har händelserna på Balkan sysselsatt den politiska pressen inte bara i Ryssland, utan i hela Europa. En tid tycktes faran för ett europeiskt krig ha ryckt helt nära, och fortfarande – även om det är betydligt sannolikare att det hela kommer att inskränka sig till larm och oväsen men inte gå så långt som till krig – är faran för ett sådant långtifrån undanröjd.

Låt oss göra en allmän överblick över krisens karaktär och de uppgifter den ålägger det ryska arbetarpartiet.

De asiatiska folkens uppvaknande till politiskt liv fick en speciell impuls av det rysk-japanska kriget och av den ryska revolutionen. Men detta uppvaknande har spritt sig så långsamt från land till land, att det i Persien varit och fortfarande är den ryska kontrarevolutionen som spelar en snart sagt avgörande roll, medan den turkiska revolutionen genast ställdes inför en kontrarevolutionär statskoalition med Ryssland i spetsen. Detta sistnämnda påstående tycks visserligen vid första anblicken motsägas av den allmänna tonen i den europeiska pressen och diplomaternas uttalanden: skall man lyssna till dessa uttalanden och tro på den officiösa pressens artiklar, så råder allmän ”sympati” för det förnyade Turkiet, hyser alla den enda önskan att den konstitutionella regimen i Turkiet skall stärkas och utvecklas och kan ingen nog berömma de borgerliga ungturkarnas ”måttfullhet”.

Men allt detta tal är ett typexempel på de nuvarande reaktionära europeiska regeringarnas och den nutida reaktionära europeiska bourgeoisins gemena borgerliga hyckleri. I verkligheten har inget enda europeiskt land, som kallar sig demokratiskt, har inget enda europeiskt borgerligt parti, som kallar sig demokratiskt, progressivt, liberalt, radikalt osv, på något sätt bevisat en verklig önskan att hjälpa den turkiska revolutionen, bidra till att den segrar och befästs. Tvärtom *fruktar* alla en framgång för den turkiska revolutionen, ty en sådan framgång skulle ofrånkomligen innebära att, å ena sidan, alla balkanfolks strävanden till autonomi och verklig demokrati utvecklades och att, å den andra, den persiska revolutionen segrade, den demokratiska rörelsen i Asien fick en ny stimulans, kampen för självständighet i Indien stärktes, fria förhållanden upprättades längs en väldig sträcka av den ryska gränsen och följaktligen nya betingelser skapades, vilka skulle försvåra den ärkereaktionära tsarismens politik och underlätta ett uppsving för revolutionen i Ryssland osv.

Vad som idag sker på Balkan, i Turkiet, i Persien går egentligen ut på en kontrarevolutionär koalition mellan de europeiska staterna *mot* den växande demokratismen i Asien. Våra regeringars alla bemödanden, de ”stora” europeiska tidningarnas hela förkunnelse går ut på att skylla över detta faktum, vilseleda den allmänna opinionen och med hycklande tal och diplomatiskt hokusfokus dölja de s k civiliserade europeiska nationernas *kontrarevolutionära koalition* mot Asiens minst civiliserade nationer, som mest ivrigt eftersträvar demokrati. Hela innebörden i proletariats politik vid denna tidpunkt består i att slita masken av de borgerliga hycklarna och få de bredaste folkmassor att upptäcka den reaktionära karaktären hos de europeiska regeringarna, som av fruktan för den proletära kampen i de egna länderna spelar rollen som gendarm gentemot revolutionen i Asien och hjälper andra att spela denna roll.

Nätet av intriger, som Europa spunnit kring alla händelser i Turkiet och på Balkan, är ytterst finmaskigt, och den kälkborgerliga publiken nappar på den krok som kastas ut av diplomaterna, vilka försöker leda uppmärksamheten in på småsaker, bisaker, enskildheter i de pågående händelserna, söker fördunkla hela processens innebörd. Vår uppgift, den

internationella socialdemokratins uppgift är däremot att för folket klargöra just händelsernas allmänna sammanhang, huvudriktningen och bakgrunden till allt det som sker.

Konkurrensen mellan de kapitalistiska makterna, som vill ”rycka åt sig en bit” och vidga sina besittningar och sina kolonier, och sedan också fruktan för en självständig demokratisk rörelse bland de av Europa beroende eller ”beskyddade” folken är hela den europeiska politikens två drivkrafter. Ungturkarna prisas för moderation och återhållsamhet, dvs den turkiska revolutionen prisas för att den är svag, för att den inte sätter de nedersta folkstikten i rörelse, inte gör massorna verkligt självständiga, för att den är fientlig mot den begynnande proletära kampen i det ottomanska imperiet – och samtidigt fortsätter man att plundra Turkiet som förut. Ungturkarna prisas för att det är möjligt att som förr fortsätta plundringen av de turkiska besittningarna. Man prisar ungturkarna och fortsätter med en politik, som hur uppenbart som helst går ut på en *delning av Turkiet*. Leipziger Volkszeitung, det lokala socialdemokratiska organet, har uttalat sig ytterst riktigt och träffande med anledning härav:

”Framsynta statsmän, som verkligen bekymrade sig om fosterlandets bästa, genomförde i maj 1791 en politisk reform i Polen. Kungen av Preussen och kejsaren av Österrike berömde författningen av den 3 maj och hälsade den som ett verk, vilket ‘är grannstaten till gagn’. Hela världen lovprisade de polska reformatörerna för den ‘moderation’, varmed de företog sig sitt verk till skillnad från de förskräckliga jakobinerna i Paris ... Den 23 januari 1793 undertecknade Preussen, Österrike och Ryssland ett fördrag om Polens delning!

I augusti 1908 genomförde ungturkarna en politisk reform som förlöpte förvånansvärt lätt och ledigt. Hela världen prisade dem för den honnetta ‘moderation’, varmed de företog sig sitt verk till skillnad från de förskräckliga socialisterna i Ryssland ... I oktober 1908 utspelar sig en rad händelser, som alla går ut på en delning av Turkiet.”

Det skulle faktiskt vara rent barnsligt om någon fick för sig att tro på diplomaternas *ord* utan att bry sig om deras *gärningar*, utan att ta makternas kollektiva uppträdande mot det revolutionära Turkiet med i beräkningen. Det räcker med att sätta det *faktum*, att utrikesministrarna och statsöverhuvudena för vissa länder kommit samman och förhandlat, i samband med de följande händelserna för att den naiva tron på diplomaternas uttalanden skall förflyktigas som rök. I augusti och september, omedelbart efter ungturkarnas revolution och strax före Österrikes och Bulgariens deklARATIONER, kunde vi observera att hr Izvolskij träffade kung Edvard och den franska republikens president Clemenceau i Karlsbad och Marienbad, att Österrikes utrikesminister von Aehrenthal träffade den italienske utrikesministern Tittoni i Salzburg, att Izvolskij därefter träffade Aehrenthal i Buchloe den 15 september, att furst Ferdinand av Bulgarien träffade Frans Josef i Budapest och att Izvolskij träffade den tyske utrikesministern von Schoen och därefter Tittoni och den italienske kungen.

Dessa fakta talar för sig själva. *Före* Österrikes och Bulgariens framträdande hade *sex* makter – Ryssland, Österrike, Tyskland, Italien, Frankrike och Storbritannien – på det mest konfidentiella och direkta sätt, vid privata möten mellan kungar och ministrar, redan kommit överens om *allt det väsentliga*. Det därefter inledda ömsesidiga tidningsgrälet om huruvida Aehrenthal talade sanning eller inte, när han uppgav att Italien, Tyskland och Ryssland hade samtyckt till Österrikes annexion (anslutning) av Bosnien och Herzegovina, är alltsammans *en ren komedi, en ren avledningsmanöver*, som bara liberala kälkborgare nappar på. De som sköter de europeiska staternas utrikespolitik, izvolskijarna, aehrenthalarna och hela detta band av krönte rövare med sina ministrar kastade avsiktligt ett ben åt pressen: var nu så goda, herrarna, och munhuggs om vem som lurade vem och vem som förorättade vem, Österrike Ryssland eller Bulgarien Österrike osv, vem som ”först” började riva upp Berlintraktaten, vem som har den och den inställningen till planen på en konferens mellan makterna osv etc. Var goda och håll den allmänna opinionen sysselsatt med dessa intressanta och viktiga – oh, ytterst viktiga! – frågor! Det är just vad vi behöver för att kunna dölja *det viktigaste och*

huvudsakliga: den redan i förväg träffade överenskommelsen i kärnfrågan, dvs en aktion mot ungturkarnas revolution, ytterligare steg i riktning mot en delning av Turkiet, en revision av frågan om Dardanellerna under den ena eller andra garneringen, en tillåtelse för den ryske ärkereaktionäre tsaren att strypa den persiska revolutionen. Detta är hela kärnan, detta är vad vi, anförarna för den reaktionära bourgeoisin i hela Europa, verkligen behöver och vad vi håller på med. Och må de liberala dumbommarna i pressen och i parlamenten babbla om hur det började och vem som sade vad och under vilken garnering politiken för kolonial plundring och undertryckande av de demokratiska rörelserna slutgiltigt skall formuleras, undertecknas och visas upp för hela världen.

Den liberala pressen i alla de stora europeiska makterna – utom Österrike, som just nu är ”mättast” – är nu sysselsatt med att anklaga den *egna* regeringen för att inte tillräckligt tillvarata de *egna* nationella intressena. Varje lands liberaler framställer det egna landet och den egna regeringen som de allra odugligaste, som de som minst ”utnyttjar” situationen, som lurade osv. Just en sådan politik bedrivs av våra kadeter²⁹⁹, som redan länge gått så långt som till att förklara att Österrikes framgångar inget dem ”avund” (hr Miljukovs ordagranna uttryck). Hela denna de liberala borgarnas politik överhuvudtaget och våra kadeters politik i synnerhet är det mest motbjudande hyckleri, det gemenaste förräderi mot framstegets och frihetens verkliga intressen. Ty en sådan politik grumlar, för det första, folkmassornas demokratiska medvetande genom att förtiga de reaktionära regeringarnas sammansvärjning; den driver, för det andra, varje land in i en s k aktiv utrikespolitik, dvs godkänner systemet av kolonial plundring och makternas inblandning i Balkanhalvöns angelägenheter, en inblandning som alltid är reaktionär; denna politik spelar, för det tredje, reaktionen direkt i händerna genom att göra folken intresserade av hur mycket ”vi” får, hur mycket som tillfaller ”oss” vid en delning, hur mycket ”vi” kommer att köpslå oss till. Vad de reaktionära regeringarna just nu mest av allt behöver är att kunna hänvisa till ”den allmänna opinionen” för att motivera sina erövringar eller krav på ”kompensation” o d. Se bara, säger man, mitt eget lands press anklagar mig för att vara överdrivet osjälvisk, inte tillräckligt slå vakt om de nationella intressena, vara eftergiven, den hotar med krig och följaktligen måste mina krav såsom de ”blygsammaste och rättvisaste” helt tillgodoses!

De ryska kadeternas liksom de europeiska liberala borgarnas politik är en lakejtjänst åt de reaktionära regeringarna, ett försvar av koloniala erövringar, plundring och inblandning i andras angelägenheter. Kadeternas politik är särskilt skadlig därför att den förs under ”oppositionens” flagg, och till följd härav vilseleder den väldigt många, inget den förtroende bland dem, som inte tror på den ryska regeringen, och demoraliserar massorna. Såväl våra deputerade i duman som alla våra partiorganisationer måste därför hålla i minnet, att inte ett enda viktigt steg får tas i den socialdemokratiska propagandan och agitationen kring händelserna på Balkan utan att man klargör – *såväl från dumans talarstol* som i flygblad och på möten – *sambandet* mellan självhärskardömet reaktionära politik och kadeternas hycklande opposition. Det går inte att för folket klargöra tsarpolitikens hela skadlighet, hela dess reaktionära innebörd, om man inte klargör att kadeternas utrikespolitik har *precis samma innebörd*. Det går inte att bekämpa chauvinismen och den ärkereaktionära andan i utrikespolitiken, om man inte bekämpar kadeternas frasmakeri, posering, förtiganden och finurligheter.

Här följer ett exempel på vad socialisters eftergivenhet för den liberala bourgeoisins ståndpunkt leder till. I det välkända opportunistorganet Sozialistische Monatshefte (Socialistiska – ??? – månadshäften) skriver Max Schippel om Balkankrisen: ”Nästan alla tänkande partimedlemmar skulle anse det vara fel, om den åsikt, som nyligen än en gång uttalades i vårt centralorgan i Berlin [dvs i Vorwärts], fick övertaget, nämligen att Tyskland inte har något att försöka vinna vare sig i nuvarande eller kommande omvälvningar på

Balkan. Vi behöver självfallet inte eftersträva territoriella förvärv ... Men stora maktförskjutningar i detta område, som är en viktig förbindelselänk mellan Europa, hela Asien och en del av Afrika, berör otvivelaktigt vår internationella ställning på det mest omedelbara sätt ... Tills vidare är varje avgörande betydelse för den ryska reaktionära kolossens del helt utesluten ... Vi har beträffande Ryssland ... ingen orsak att under alla omständigheter och till varje pris framställa det som en fiende, såsom demokraterna på 50-talet gjorde.” (S. 1319)

Denne enfaldige liberal, maskerad till socialist, har inte lagt märke till Rysslands reaktionära intriger bakom dess ”omsorg” om ”de slaviska bröderna”! När han säger ”vi” (i den tyska bourgeoisins namn), ”vår” ställning o d, har han inte märkt vare sig det slag som utdelats mot den ungturkiska revolutionen eller de åtgärder Ryssland vidtagit mot den persiska revolutionen!

De citerade satserna står att läsa i häftet för den 22 oktober. Den 18 (5) oktober hade Novoje Vremja en larmartikel om att ”anarkin i Tebris har nått otroliga dimensioner”, att staden skulle vara ”halvvägs förstörd och plundrad av halvvida revolutionärer”. Revolutionens seger över schahtrupperna i Tebris väckte som synes genast det ryska officiösa organets ursinne. Den persiska revolutionshärens ledare, Sattar-Khan, betecknas i denna artikel som en ”aderbejdzjansk Pugatjov” (Aderbejdzjan eller Azerbejdzjan är Persiens nordprovins; provinsens viktigaste stad är Tebris, och provinsens befolkning utgör enligt Reclus nära en femtedel av Persiens hela befolkning). ”Man frågar sig”, skrev Novoje Vremja, ”huruvida Ryssland i oändlighet kan tolerera alla dessa illgärningar, som ruinerar vår miljonhandel vid den persiska gränsen ... Man får inte glömma, att hela östra Transkaukasien och Aderbejdzjan i etnografiskt hänseende utgör en helhet ... Glömska av att vara ryska undersåtar har tatariska halvintellektuella i Transkaukasien visat varm sympati för oroligheterna i Tebris och sänder frivilliga dit ... för oss är det mycket viktigare att det till oss gränsande Aderbejdzjan pacificeras. Hur sorgligt det än är kan omständigheterna tvinga Ryssland att, trots dess önskan att inte blanda sig i något, ta på sig denna uppgift.”

Den 20 oktober telegraferades från Petersburg till tyska Frankfurter Zeitung, att en ockupation av Aderbejdzjan förutses som ”kompensation” åt Ryssland. Den 24 (11) oktober publicerade samma tidning ett telegram från Tebris: *”För två dagar sedan överskred sex bataljoner ryskt infanteri med stöd av motsvarande mängd kavalleri och artilleri den persiska gränsen och väntas idag till Tebris.”*

De ryska trupperna överskred den persiska gränsen samma dag som Max Schippel under slaviskt upprepande av den liberala och polisiära pressens försäkringar och *ylanden* sade till de tyska arbetarna, att Rysslands betydelse som reaktionär koloss hörde till det förflutna och att det var fel att till varje pris se Ryssland som en fiende!

Nikolaus den blodiges trupper kommer att företa en ny massaker på persiska revolutionärer. Efter den inofficielle Ljachov följer en officiell ockupation av Aderbejdzjan och en upprepning i Asien av vad Ryssland gjorde i Europa 1849, då Nikolaus I sände trupper mot den ungerska revolutionen. Bland de borgerliga partierna i Europa rådde då ännu verklig demokrati, som förmådde kämpa för friheten och inte bara hycklande babbla om den, så som alla borgerliga demokrater gör i våra dagar. Den gången måste Ryssland spela rollen som europeisk gendarm mot åtminstone några europeiska länders vilja. I dödlig skräck för att varje utvidgning av demokratin i de egna länderna skall gynna proletariatet *hjälp* nu *alla* Europas största makter – den ”röde” Clemenceaus ”demokratiska” republik inte undantagen – Ryssland att spela rollen som asiatisk gendarm.

Det råder inte minsta tvivel om att ”handlingsfrihet” för Ryssland mot den persiska revolutionen *ingick* i Rysslands, Österrikes, Tysklands, Italiens, Frankrikes och

Storbritanniens *reaktionära septembersammansvärjning*. Det är helt oviktigt, om detta skrevs ner i något hemligt dokument, som kommer att publiceras många år efteråt i någon samling historiska material, om det var något som Izvolskij bara sade till sina älskvärda samtalspartners eller om dessa samtalspartners själva ”antydde”: nu övergår vi från ”ockupation” till ”annexion” och ni kanske från Ljachov till ”ockupation” eller kanske på något annat sätt – allt detta har försvinnande liten betydelse. Det väsentliga är att hur föga formaliserad makternas kontrarevolutionära septembersammansvärjning än var, så är denna sammansvärjning ett faktum, och dess betydelse blir för varje dag allt klarare. Det är en sammansvärjning mot proletariatet och mot demokratin. Det är en sammansvärjning för att direkt undertrycka revolutionen i Asien eller indirekt slå till mot denna revolution. Det är en sammansvärjning för att fortsätta den koloniala utplundringen och de territoriella erövringarna, idag på Balkan, i morgon i Persien, i övermorgon kanske i Mindre Asien, i Egypten osv, osv.

Endast en proletariatets världsrevolution kan tillintetgöra denna de krönte rövarens och det internationella kapitalets förenade styrka. Det är en angelägen uppgift för alla socialistiska partier att öka agitationen bland massorna, avslöja det spel som bedrivs av alla länders diplomater och åskådligt visa fram alla fakta, som vittnar om hur *alla de förbundna* makterna, alla på samma sätt, spelar den gemena rollen både som direkta utövare av gendarmens funktioner och som hantlangare, vänner och finansiärer åt denne gendarm.

På de ryska socialdemokratiska deputeraderna i duman – där det väntas en förklaring från Izvolskij och en interpellation från kadeterna och oktiabristerna – vilar nu en ytterst tung men även ytterst nobel och hög plikt. De är ledamöter i en institution, som är en skärm för att dölja den politik som förs av den viktigaste reaktionära makten, kontrarevolutionens viktigaste konspiratör, och de måste uppbåda förmåga och mod att säga *hela sanningen*. Vid en tidpunkt som denna är mycket givet de socialdemokratiska deputeraderna i den ärkereaktionära duman, men mycket krävs också av dem. Ty utom dem finns det *ingen* i duman som kan höja sin röst mot tsarismen och då *inte* ur oktiabristernas och *kadeternas* synvinkel. Och en ”protest” från kadeterna är i sådana tider och under sådana omständigheter sämre än ingenting, ty det kan endast bli en protest *från samma* kapitalistiska varghops *miljö* i samma vargpolitiks namn.

Må alltså både vår dumaorganisation och alla våra övriga partiorganisationer ta itu med arbetet. Agitationen bland massorna får nu hundrafalt större betydelse än i vanliga tider. Tre omständigheter måste härvid skjutas i förgrunden i all vår partiagitation. För det första: i motsats till hela den reaktionära och liberala pressen, från de svarta hundradena till kadeterna, avslöjar socialdemokratin det diplomatiska spelet med konferenser, en överenskommelse mellan makterna, allianser med Storbritannien mot Österrike eller med Österrike mot Tyskland eller vilka allianser det vara må. Vår uppgift är att påvisa att den reaktionära sammansvärjningen mellan makterna är ett *faktum*, som redan fullbordats och som regeringarna av alla krafter försöker dölja med de öppnare förhandlingarnas komedi. Mot de diplomatiska komedierna, för att sanningen klagörs för folket, för att den internationella antiproletära reaktionen avslöjas! För det andra måste vi klagöra de reella och inte de verbala frukterna och resultaten av denna sammansvärjning: slaget mot den turkiska revolutionen – Rysslands medverkan till att strypa den persiska revolutionen – inblandningen i andras angelägenheter och kränkningen av en demokratisk grundprincip, nationernas självbestämmanderätt. Vårt program, liksom alla socialdemokraters program i hela världen, slår vakt om denna rätt. Och det finns inget reaktionärare än den omsorg som österrikarna å ena sidan och de ryska svarta hundradena å den andra visar ”de slaviska bröderna”. Denna ”omsorg” döljer de nedrigaste intriger, som Ryssland länge varit beryktat för på Balkan. Denna ”omsorg” går alltid ut på anslag mot den *verkliga* demokratismen i de ena eller andra balkanländerna. Den enda verkliga ”omsorg” som makterna skulle kunna visa gentemot

balkanländerna är att lämna dem i fred, inte göra livet surt för dem genom utländsk inblandning, inte sätta käppar i hjulet för den turkiska revolutionen. Men av bourgeoisin kan arbetarklassen naturligtvis inte vänta sig en sådan politik!

Alla borgerliga partier – även de som till namnet är de mest liberala och ”demokratiska”, bland dem våra kadeter – stöder den kapitalistiska utrikespolitiken. Detta är den tredje omständighet som socialdemokratin särskilt energiskt måste peka på. Liberalerna och kadetpartiet är i själva verket för samma rivalitet mellan de kapitalistiska nationerna och framhäver endast andra former av denna rivalitet än de svarta hundradena, eftersträvar endast andra internationella överenskommelser än de som regeringen nu stöder sig på. Och denna liberala kamp mot en variant av borgerlig utrikespolitik och för en annan variant av samma politik, dessa liberala förebråelser mot regeringen för att den inte håller jämna steg med andra (när det gäller plundring och inblandning!) har en högst demoraliserande effekt på massorna. Ner med all kolonial politik, ner med hela den politik som går ut på inblandning och kapitalistisk kamp om andras jord, om andras befolkning, för nya privilegier, för nya marknader, sund o d! Socialdemokratin delar inte den absurda källborgarutopin om ett ”fredligt och rättvist” kapitalistiskt framåtskridande. Socialdemokratin bekämpar hela det kapitalistiska samhället, eftersom den vet att det i världen inte finns någon annan än det internationella revolutionära proletariatet som försvarar freden och friheten.

P. S. Sedan denna artikel lämnades till sättning har det i tidningarna publicerats ett telegram från *Petersburgs telegrambyrå*, där uppgiften att ryska trupper skulle ha överskridit den persiska gränsen dementeras. Telegrammet återgavs i *Frankfurter Zeitungs* andra morgonupplaga den 24/10. I *tredje* upplagan finns ett telegram från Konstantinopel den 24/10 kl 10.50 på kvällen. I detta telegram sägs att man i Konstantinopel på kvällen den 24/10 fick veta att ryska trupper hade överskridit den persiska gränsen. Utlandspressen, *den socialistiska undantagen*, tiger tills vidare om ryska truppers invasion i Persien.

Sammanfattningsvis: ännu kan vi inte definitivt få veta hela sanningen. De ”dementier”, som kommer från tsarregeringen och *S:t Petersburgs telegrambyrå*, förtjänar naturligtvis ingen som helst tilltro. Att Ryssland med makternas vetskap bekämpar den persiska revolutionen med alla medel, från intriger till sändande av trupper, är ett faktum. Att det för en politik, som syftar till att ockupera Aderbejdzjan, står också utom allt tvivel. Har trupperna ännu inte överskridit gränsen, så har dock säkerligen alla åtgärder härför vidtagits: ingen rök utan eld.

Proletarij nr 37, den 16 (29) oktober 1908

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 17, s 221-232